

„A művészet alakítani tudja a fiatalok személyiségét látókörük bővítése, a mások iránti tisztelet és a béke iránti vágy kialakítása érdekében.”

Yehudi Menuhin

Bevezetés

Amikor egy város, egy közösség identitását igyekszik újrafogalmazni, akkor – sok egyéb között – a társadalmi élet két szegmenséhez való viszonyát mindenképpen egyértelműsíteni kell. Az egyik a felnövekvő generációk oktatása, nevelése, a másik pedig a kultúra. E kettő pedig összekapcsolódik a művészetoktatásban. Miskolc város vezetése – tenni akaró polgáraival együtt – a változó, számos elemében átalakuló társadalmi és gazdasági viszonyok közt is azon munkálkodik, hogy a város régiós szerepe minél több területen központi legyen. Így van ez az oktatás és a művészet esetében is.

Városunk olyan hosszú évtizedekre visszanyúló művészeti hagyományokkal, értékekkel rendelkezik, melyek köteleznek minket arra, hogy ezek megőrzésének és újak alkotásának feltételeit megteremtjük. Miskolc manapság is erős szellemi, művészi potenciával, nagyszámú tehetséggel bír. A Színház, a Szimfonikusok, a képzőművészeti alkotókörök nagyon kevés helyen együtt lévő bázist és lehetőséget biztosítanak a regionális kultúrközpont szerepének betöltésére.

Ezen hagyományok továbbvitelére, a lehetőségek kibontakoztatására csak akkor van lehetőség, ha művészeti oktatásunk átszervezésére, színvonalának egységesen magas szintre emelésére jelentős figyelmet fordítunk, nagy erőket mozgósítunk. Ezért a köznevelésben 2013. január 1-jétől bekövetkező változások ellenére, az új keretek között is szükséges annak a koncepciónak a megfogalmazása, amelynek megvalósításával e cél elérhető.

1. Az európai és a nemzeti stratégiákkal, jogszabályokkal való összhang

Az Európai Közösségek Bizottsága 2007-ben közleményt adott ki **az európai kulturális programról a globalizálódó világban**. Ebben olyan fontos gondolatok és irányok megfogalmazására törekszik, melyek egyszerre jelentenek kötelezettséget Uniós tagságunkból és a kultúra ápolása iránti általános elkötelezettségünkől kifolyólag. Koncepciónk szemléletével ezek közül az alábbiak csengenek össze.

- A kultúra az emberiség fejlődésének és a civilizációnak a központi eleme. A kultúra teszi lehetővé a reménykedést és az álmokat azáltal, hogy hat érzékszerveinkre és új szemléletmódot kínál a valóság megismerésére. A párbeszéd ösztönzése és szenvedélyek ébresztése által egyesítő és nem szétválasztó módon közelebb hozza egymáshoz az embereket. Magában foglalja az irodalmat, a művészeteket, az életmódot, az értékrendet a hagyományokat és a meggyőződést.
- Az egység a sokféleségben elv révén a kulturális és nyelvi sokféleség tisztelete és a közös kulturális örökség támogatása az európai integráció központi részét képezi. Ez a globalizálódó világban minden eddiginél elengedhetlenebb.
- A tagállamok kultúráinak nemzeti és regionális sokféleségük tiszteletben tartása melletti virágzása az EK-Szerződésben meghatározott fontos uniós célkitűzés.
- A kulturális ipar és a kreatív ágazat jelentős mértékben hozzájárul Európa GDP-jéhez, a növekedéshez és a foglalkoztatáshoz.
- A kultúrának a kreativitás és az innováció elősegítésében és támogatásában játszott szerepét meg kell vizsgálni és elő kell mozdítani.

- Konkrét célkitűzése az EU-nak: A kreativitás elősegítése az oktatásban a kulturális ágazatnak a kultúra potenciáljának – mint az élethosszig tartó tanulás konkrét motorjának/eszközének – kihasználásába történő bevonásával, valamint a kultúrának és a művészeteknek az informális és formális oktatás (beleértve a nyelvoktatást) révén történő előmozdításával.

Ez a kulturális programról szóló közlemény három alapvető közös célkitűzést fogalmaz meg, melyek jól értelmezhetők egy város érdekei felől megközelítve is:

- a kulturális sokféleség és a kultúrák közötti párbeszéd,
- a kultúra mint a kreativitás mozgatórugója,
- a kultúra mint a nemzetközi kapcsolatok kulcsfontosságú eleme.

Az Európai Parlament 2009. március 24-i állásfoglalása a művészeti tanulmányokról az Európai Unióban (2008/2226(INI)) úgy véli, hogy a művészeti oktatásnak jelen kell lennie az iskolai oktatás valamennyi szintjén, a kultúrához való hozzáférés demokratizálódásának előmozdítása érdekében. A művészeti oktatást jelentős pedagógiai eszközként határozza meg a kultúra értékelésében a globalizált és multikulturális világban.

2011. május 12-i jelentésében (T7-240/2011) az EP ismételten hangsúlyozza a művészeti oktatás szerepét.

Az Európai Bizottság jelentése a kulturális menetrend végrehajtásáról így fogalmaz: *„A kultúrához való hozzáférés kulcsszerepet játszik a fiatalok kreativitásának fejlesztésében. Egyre inkább elismerik továbbá a kultúra jótékony hatását a helyi és regionális fejlődésre. Cél, hogy a kulturális és kreatív iparág a regionális és a városi fejlesztési stratégiák szerves részévé váljon. A Bizottság által javasolt „Európa 2020” stratégia célja, hogy Európát ismét a hosszú távú növekedés útjára terelje. Ennek keretében a kultúra alapvető szerepet játszhat.”*

Az Egyezmény a kulturális kifejezések sokszínűségének védelméről és előmozdításáról az UNESCO azon véleményét is tartalmazza, mely épp arra ad magyarázatot, hogy miért is kell a nehéz gazdasági körülmények közt is ezzel a témával foglalkozni. *„Mivel a kultúra a fejlődés egyik alapvető mozgatórugója, a fejlődés kulturális vonatkozásai ugyanolyan fontosak, mint a gazdaságiak.”*

2010 márciusában megjelent **A Bizottság Közleménye Európa 2020 - Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája** című anyag. Ez az előttünk álló időszakra is kiemelt fontosságot tulajdonít a kreatív és innovatív tulajdonságok fejlesztésének. Európa egyik erősségének nevezi a tehetségek és kreatív polgárok magas számát. De egy új irányt is meghatároz a digitális tudás és a digitális kultúra jelentőségére utalva.

Nemzeti iránymutatással is rendelkezünk ezen a területen, melynek egyik meghatározó dokumentuma **A szabadság kultúrája - Magyar kulturális stratégia 2006-2020**. Ez a 2020-ig tartó időszak kulturális politikájának négy kiemelt fejlesztési területét határozza meg:

- a kultúra közösségteremtő szerepének erősítése (Közösségek);
- a nemzet tárgyi és szellemi kulturális örökségének gondozása (Örökség);
- a kulturális alkotás korszerű intézményi feltételeinek kialakítása (Kortárs kultúra);
- az esélyegyenlőség biztosítása a kulturális javakhoz és szolgáltatásokhoz való

- hozzáférésben (Nyitott kultúra).

A stratégia megfogalmazása szerint a kultúra közügy, melynek állapotáért, fejlődéséért közös felelősséget viselünk.

E körbe tartozik:

- az önkormányzatok könyvtári ellátási kötelessége;
- a közösségi (köz-)művelődés alapfeltételeinek biztosítása;
- a védett ingó, ingatlan, épített és szellemi örökség megóvása;
- a leletmentő ásatások;
- a művészeti oktatás.

Amikor tehát Miskolc a kulturális, művészeti értékek mind szélesebb körök számára elérhetővé tétele, valamint a következő művészgenerációk nevelése érdekében koncepciót alkot a művészeti oktatás fejlesztése céljából, akkor tökéletesen európai szemlélettel, de a nemzeti stratégiával is összhangban a kreativitás egyéni és közösségi eredményeket növelő, a kultúra közösséget formáló és egységet teremtő előnyeit szeretné a város érdekeinek szolgálatába állítani.

A művészeti oktatás a közoktatásban intézményesült, törvényekben szabályozott, nevelési-oktatási terület.

Az intézmények működésének jogszabályi alapjai:

- 1993. évi LXXIX. törvényt és annak módosításait a 1995. évi LXXXV. törvény az 1995. évi CXXI. törvény és az 1996. évi LXII. **törvény a közoktatásról,**
- 1993. évi LXXVI. **törvény a szakképzésről**
- 1992. évi XXXIII. **törvény a közalkalmazottak jogállásáról**
- 11/1994. (VI.8.) MKM **rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről**
- 19/2002. (V.8.) OM **rendelet a közoktatási intézmények elhelyezésének és kialakításának építészeti és műszaki követelményeiről**
- 2011. évi CXC. törvény **a nemzeti köznevelésről**
- 2011. évi CLXXXVII. törvény **a szakképzésről**
- 2012. évi LXXI. törvény **a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény módosításáról**

A régi közoktatási törvény, szakképzési törvény szabályai szerint a 2012/2013-as tanévben indulhat utoljára szakképzés, felsőfokú szakképzést pedig a 2012/2013-as tanévben indíthat utoljára középiskola. Az új Országos Képzési Jegyzék (OKJ) szerint szervezett képzésekre (Szaktv. 92. § 25. bek.) az új szakmai és vizsgakövetelményeket (Szaktv. 92. § 26. bek.) a 2012/2013-as évtől indított évfolyamokra lehet alkalmazni. Ebből következik, hogy egy átmeneti időszakban (4 év) egyszerre érvényesül a régi és az új szabályozás.

A fent vázolt uniós irányelvek, nemzeti stratégiák és jogszabályok adta keretek és lehetőségek közt, kell tehát megfogalmaznunk azt a koncepciót, amely mentén a 2013. január 1-jétől fenntartói szerepben megjelenő megyeközponti tankerülettel együttműködve érhető el a művészeti oktatás megújítása. A koncepció lépéseinek kiindulópontját természetesen a mai állapot képezi, melyet a következő fejezet mutat be.

2. A művészeti oktatás jelenlegi helyzete

2.1. A művészeti képzés típusai

A művészeti oktatási intézményeket, nevelő-oktató tevékenységüket a törvények differenciálják.

- **Képzési szintek szerint:** alap-, közép-, emelt- és felsőfokú szakképzés

- **Képzési idő szerint:** 2-5 éves képzések

- 2-3 éves elsősorban felnőtt (érettségi megszerzése utáni)
- 4-5- éves iskolarendszerű (nappali, az érettségi megszerzésével párhuzamos)

- **Képzési terület szerint:**

- *Tanulmányi területek szerinti felosztásban, 3 művészeti képzési területet tartalmaz a **Humán tudományok és művészetek tanulmányi terület***
 - *Képző- és iparművészet (44 szakmacsoport)*
 - *Zene- és előadóművészet (36 szakmacsoport)*
 - *Audiovizuális módszerek és média szakismeretek (59 szakmacsoport)*
 - *Kézművesség (28 szakmacsoport)*
 - *Anyanyelvi képzés (3 szakmacsoport)*
- *Szakmacsoportok szerinti felosztás*
 - **Művészet, közművelődés, kommunikáció** (179 szakmacsoport, ill. szakma tanulható)
 - *Zenei képzés (5 emelt szintű szakon 35 szakképesítés; 2 középszintű szak)*
 - *Táncos képzés (4 emelt szintű szakon, 4 szakképesítés)*
 - *Képzőművészeti képzés (19 emelt szintű szakon, 42 szakképesítés; 4 középszintű szak 15 szakképesítés)*
 - *Közművelődési (9 szakterület, 20 szakképesítés (emelt és középszint))*
 - *Kommunikációs képzési terület (14 szakmacsoport, 51 szakképesítés - emelt és középszint)*

Országos szinten a művészeti oktatás nagyon differenciált képet mutat. A '90-es évekig 8, majd 19 művészeti középiskola, szakközépiskola, illetve gimnázium szakközépiskolai tagozata működött. Ma már szinte lehetetlen pontosan követni a különböző szintű, művészeti képzést hirdető iskolákat. A Művészeti Szakközépiskolák Szervezete (MÚSZA) legfrissebb adatai alapján **74 művészeti képzéssel** (is) foglalkozó középiskolájuk van.

Ebből: **38-40** a vizuális tagozattal rendelkező iskola (vagy eredetileg is képzőművészeti, illetve iparművészeti szakközépiskola, szakiskola). **19 különböző** szervezetű középiskolában pedig zenei- és tánc tagozat működik.

Tovább differenciálja a képet:

- az intézményi szervezett sokszínűsége (szakiskola, szakközépiskola, gimnázium, ezek kombinációja vagy az alapfokú képzési intézményekkel integrált középiskola; önálló iskola, tagintézmény, tagozat... stb.)

- az intézményt létrehozó, fenntartó (önkormányzat-, felsőoktatási intézmény-, egyház-, alapítvány-, magánszemély) által szervezett
- a képzési szintek szerinti (alap-, közép-, emelt- és felsőfokú szakképzés, ill. ezek kombinációjából létrehozott „vegyes”) képzések egyszerre vannak jelen a művészeti képzési kínálatban.

Létrehozásukat nem a művészeti képzés-, a művészpálya iránt megnövekedett igény, hanem a finanszírozási problémák motiválták. A cél elsősorban a kiemelt normatív támogatás (közkeletű néven fejkvóta) megszerzése, az iskolák finanszírozásnak többletforráshoz juttatása, iskolák megmentése volt. A művészeti képzés ugyanis kiemelt finanszírozással jár. Így integráltak alapfokú képzéseket az általános- és középiskolák, „fejlesztették fel” szakköreiket művészeti képzéssé, módosították alapító okirataikat, felvéve nevükbe a „Művészeti” elnevezést.

Mindez számos negatív tendenciát indított meg, amelynek vesztesei elsősorban a tradicionálisan művészeti képzésre szervezett intézmények lettek.

Egyre kisebb szelet jutott a költségvetésből, egyre több intézmény csábította a tanár-, a gyerek utánpótlást, egyre nivelláltabb minőségi környezetben kellett fenntartani képzési színvonalukat, lassan kiszorultak a művészeti iskolákat tömörítő szervezetek hangadói, vezetői szerepköréből.

Ezeknek az iskoláknak a többsége (az önkormányzatiak) állami fenntartásba kerülnek. Könnyen megjósolható, hosszútávon nem lesz finanszírozható ennyi művészeti képzést meghirdető iskola. Kormányzati szándék, hogy a szakképzésben képzési centrumokat hoznak létre, melyek átfogják, ellátják a régió szakképzési szükségletét. Ez a folyamat fog végbemenni a művészeti képzésben is. Még nem ismerjük azokat a kormányzati kritériumokat, amelyek eldöntik, melyik művészeti képzést megvalósítható iskola maradhat, integrálódhat vagy szűnhet meg. A szakmát ismerő, a folyamatokat értő szakemberek azonban viszonylag könnyen prognosztizálhatják:

- Hol épült ki, működik a művészeti képzés teljes vertikuma (alap-, közép- és felsőfokon)? Hat ilyen város van: Budapest, Miskolc, Debrecen, Szeged, Pécs, Győr.
- Hol működik a - különböző képzési szinteken- a legteljesebb művészeti képzési kínálat (zene-, tánc-, képzőművészetek)? További 5-6 város jöhet szóba.
- Hol, milyen szintű a képzés színvonala, az intézményi infrastruktúra?
- Hol jelentkezik valóságos igény, teremt szükségletet a művészeti képzésben résztvevő, abból kikerülők foglalkoztatására, a társadalmi, intézményi környezet?
- Hol működnek olyan iskolák, akik eddig is régió központként működtek?

A leglényegesebb szempontok valószínűleg ezek, illetve ezek kombinációi lehetnek, még akkor is, ha a politikai, érdekérvényesítő törekvések megjelennek majd a döntések során.

2.2. *A Miskolcon működő művészeti képzések*

A rohamos népességfogyás, a beiskolázási létszám csökkenésével szemben **az elmúlt 15 év a művészetoktatás soha nem látott térnyerését eredményezte** Magyarországon. Ebből a zeneoktatás is profitált, hiszen a zeneiskolai hálózat a '90-es években több mint háromszorosára bővült. Az alapfokú művészetoktatási intézmények elszaporodásával az ezredforduló utáni években az intézményhálózat meghaladta az ezres létszámot. Ha időben nem is teljesen szinkronban, de ez tükröződött a zeneművészeti szakképzést folytató középfokú intézmények számában is, amely a

'80-as évek elejétől az ezredfordulóig három és félszeresére nőtt. Ugyanebben az időszakban az oktatási rendszerben is jelentős változások történtek. Hasonlóan a gazdaságilag fejlett világban korábban elindult folyamathoz, Magyarországon is egyre fontosabbá vált az oktatás szerepe a társadalmi gazdasági fejlődés, a jobb életminőség, a pályaválasztási szabadság, az egyének képességeit kibontakoztató, egyéni sikereket biztosító munkavégzés feltételeinek megteremtésében.

A magyar zeneoktatás – és ezen belül Miskolc városra is jellemzően – egymásra épülő rendszere koherens, szervezetenként jól felépített. A különböző szintek képzési programjai a kimeneti pontokon jól illeszkednek a következő lépcsőfokhoz. Ezen belül – vertikális értelemben – a középfokú zeneoktatás különleges helyzetben van. Szerencsés pozíciójánál fogva mind az alsó-, mind a felsőfok felé nyitott, összekötő szerepet tölt be a zeneoktatás két szélső pontja között. Ezen a szinten válik véglegesen elkötelezetté a pályáorientált tanuló, ez a tanulási folyamat szempontjából a legfogékonyabb, leghálásabb életkor, és itt érhető a legjobban tetten a tanár, illetve az oktatási intézmény eredményessége, felelőssége. Ugyanakkor ezen a szinten észlelhetőek legmarkánsabban a professzionális szakmai képzést feszítő szakmai problémák, anomáliák. Egyfajta kettősség – horizontálisan – a párhuzamos képzés két lábon állásában is megfigyelhető. Azok a szakközépiskolák, amelyek ebben a formában képzik a zenészeket, egyidejűleg közoktatási és szakképzési feladatokat is ellátnak. Ezt nem könnyű harmonizálni sem tartalmi, sem jogszabályi szempontból.

1997. szeptemberében a művelődési és közoktatási miniszter kiadta a szakképzésről szóló – többször módosított – **1993. évi LXXVI. törvény 5. § (3) bekezdés c) pontja alapján a zenész szakképzés új központi programját**, amely szervesen harmonizált az alapfokú művészetoktatás tantervi programjával. Ennek alapján úgy a klasszikus, mint a jazz-, nép- és egyházzenei képzésben alap- és középfokon bevezetésre került az új képzési program. Az ezredfordulót követő évek a szakképzés radikális strukturális és tartalmi átalakítását hozták. Mivel jelenleg a zenész/művészeti képzés a szakképzés keretein belül zajlik, a változások érzékenyen érintették a művészeti szakképzés területét is, különösképpen a zene- és táncművészet területét.

Jelenleg a zenész szakképzés palettáján kétféle képzési forma választható. A *párhuzamos képzésben* a közismereti és a szakmai/ művészeti képzés egyidejűleg folyik. Az általános gyakorlat a 4+1 éves képzést preferálja, ahol a 9–12. évfolyam elvégzése után érettségi tesznek a tanulók. A képzési program befejezésekor a tanulók az 5. szakmai év végén OKJ-vizsgálattal szereznek szakképesítést. Ennek a képzési formának előnye, hogy a tanuló a sikeres érettségi után – ami feltétele a felsőfokú tanulmányok megkezdésének – az 5. év elvégzésétől függetlenül megpróbálkozhat a felvétellel, illetve sikertelen próbálkozás esetén a szakmai évben tovább folytathatja tanulmányait. Hátránya az első négy év közismereti és szakmai programjának rendkívül zsúfolt, túlterhelt volta. (Némileg ellensúlyozhatja az 5. év jelentősen csökkentett terhelése.)

A másik képzési forma az *érettségi utáni 3 éves szakképzés*, mely a hallgatókat sűrítettebb, kizárólag szakmai programmal, magasabb óraszámokkal kalkulálva juttatja el a képzés végét lezáró, azonos tartalmú OKJ-vizsgáig. Ezt a képzési formát sokan más szakirányú tanulmányaikkal párhuzamosan választják. (Ebből következően a pályaválasztásnál, továbbtanulásnál itt a legmagasabb a pályát elhagyók aránya.)

Miskolc önkormányzata fontosnak tartja a városban élő gyermekek érdekeinek előtérbe állítását, a fiatalok jó színvonalon történő iskoláztatását, képzését. Ezért az ellátási kötelezettségeken túl – többek között - gondoskodik az alapfokú művészetoktatásról, melynek feladata az egyéni képzésen

alapuló tehetséggondozás.

Városi szinten az alapfokú művészetoktatás területén az alábbi művészeti ágak prioritása figyelhető meg. Miskolcon a művészeti oktatás területén elsősorban a zenei oktatás jelentős múltra tekint vissza. Jelenleg városunkban 3 alapfokú (Fazekas Utcai Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, Miskolci Egressy Béni – Erkel Ferenc Zeneiskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény) 1 középfokú (Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola) és 1 felsőfokú zeneművészeti oktatási intézmény (Miskolci Egyetem Bartók Béla Zeneművészeti Intézete) működik. A város művészeti oktatásának palettáját színesíti a komplex táncművészeti képzés és néptánc-oktatás, melyet alapfokú művészetoktatás keretében a Fazekas Utcai Általános Iskola és Művészetoktatási Intézményben, a Munkácsy Mihály Általános és Művészeti Tagiskolában, a Széchenyi I. Általános és Alapfokú Művészeti Tagiskolában, a Bem J. Általános Iskolában, valamint a Kaffka M. Általános és Művészeti Tagiskolában folytatnak. A tánctagozatos általános iskolai oktatásra alapozva jött létre a Szemere Bertalan Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégiumban a középfokú néptánc és színpadi tánc oktatás.

A középfokú vizuális oktatás sokszínűségét az alapfokú intézmények speciális képzései alapozzák meg.

Az alapfokú vizuális oktatás folytatásaként jött létre a speciális tantervű rajzoktatás:

- a Zrínyi Ilona Gimnáziumban,
- az Avasi Gimnáziumban.

Míg előbbieket az autonóm művészetek utánpótlását biztosítják, addig a város és a régió hagyományos kismesterségeinek örökségét felvállalva, az iparművészeti képzési formák iránti igényt is figyelembe véve vezettük be és működtetjük a szakközépiskolai művészeti képzést 3 szakképző intézményben:

- az Eötvös József Építőipari, Művészeti Szakképző Iskolában,
- a Gábor Áron „Művészeti Iskola” Szakközépiskolában,
- a Szemere Bertalan Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégiumban.

A 3 intézményben a tehetséggondozás a rajz- és mintázás-oktatás kiemelt szerepe mellett működik, a szakmai képzés szakmánként külön csoportokban és párhuzamos rendszerben zajlik, azaz a 9. évfolyamtól kezdve nagy óraszámokban tanítanak szakmai elméleti és gyakorlati ismereteket.

Mindhárom intézmény – az általa oktatott ipari szakmák iránti igény csökkenését, és a meglévő tárgyi feltételekből adódó lehetőségeket kihasználva, profiljához igazítható művészeti szakok oktatását vezette be.

A **Gábor Áron "Művészeti Iskola" Szakközépiskola** biztosítja a fémműves szakok (ötvös, díszműkovács, bronzműves és szoboröntő), majd a későbbiekben a tömeges képzés elkerülése érdekében újabb, kevésbé eszközigenyes szakok (alkalmazott grafikus, elektronikus grafikus, bőrműves, keramikus, szobrász, textilműves, textilrajzoló és modelltervező asszisztens) bevezetését kezdeményezte.

A **Szemere Bertalan Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium** az alkalmazott fotográfus, a dekoratőr, valamint a stílus és divattervező szak bevezetésével csatlakozott a művészeti képzés iránt megnőtt igény kielégítéséhez. A tánctagozatos általános iskolai oktatásra alapozva jött létre a Szemere Bertalan Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégiumban a néptánc- és színpadi tánc középfokú oktatás.

Az **Eötvös József Építőipari, Művészeti Szakképző Iskola** indított részben az építőiparhoz kötődő iparművészeti szakokat (díszítőszobrász, és díszítőfestő, bútorműves és intarziakészítő, üvegműves) ennek kiegészítéseként, a művészeti képzést kiterjesztve - a Gábor Áron „Művészeti Iskola” Szakközépiskolában is működő - keramikus, textilműves szakok indítását kezdeményezte. A két intézmény a szakmai kínálatban szereplő azonos vagy hasonló szakokat évenként váltásban indítja, illetve indította.

Mindhárom intézményben – az eltelt évek tapasztalatai alapján – eltérő szakmai színvonal és érdeklődés mellett zajlik a művészeti oktatás.

A városban a művészeti képzés speciális feladata az egyéni képzésen alapuló tehetséggondozás, melynek megvalósítása az oktatási intézményi dokumentumok alapján eltér a többi szakképzési formától és párhuzamos oktatás keretében történik.

A művészeti képzés azonban kiscsoportos jellegéből adódóan magas költséggel jár, így az elkövetkező időszakban szükségessé válik a széles szakmai kínálat mellett a képző intézmények közötti szorosabb együttműködés kialakítása, a szakmai párhuzamosságok megszüntetése, az egységes szakmai igényesség kialakítása.

A **Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola** Észak-Magyarország egyetlen középfokú zeneművészeti szakoktatási intézménye.

A zeneművészeti szakközépiskolában 4 emelt szintű szakmai tagozaton (egyházzenei-, klasszikus-, népzenei-, jazz-), 6 szakmacsoportban, 33 szakképesítésen lehet tanulmányokat folytatni az általános oktatás 8. évfolyamának elvégzése és az alapozó zeneiskolai tanulmányok után, s a felvételi vizsgabizottság szakmai értékelése alapján. Felvételt hirdetnek: zongora, orgona, egyházzene, zeneelmélet, magánének, gitár, hegedű, mélyhegedű, gordonka, gordon, blockflöte, fuvola, oboa, klarinét, fagott, trombita, kürt, harsona, tuba, ütő, népzene és jazz (ének, ütő, trombita, szaxofon, csembaló) szakra. Valamennyi zenei tantárgyat zeneakadémiai végzettséggel rendelkező művész-tanár tanítja.

A diákok a szakmai képzés mellett párhuzamosan közismereti oktatásban is részesülnek. Az osztályok kis létszámúak, amelyek ideális kereteket nyújtanak az elmélyültebb oktatási-nevelési feladatok megvalósításához. A közösségi szellem és a zenészhivatás elmélyítését szolgálja a kamaraegyüttesekben, az énekkarban és a zenekarban való közreműködés. A tanulmányi idő 5 év. A negyedik év végén érettségi vizsgát lehet tenni közismereti tárgyakból. Az ötödik év elvégzése után szakmai vizsga letételével középfokú zenész szakképesítést lehet szerezni. A továbbtanulás valamennyi felsőoktatási intézménybe lehetséges.

Diákjaik elsősorban a zeneakadémián, zeneművészeti főiskolákon tanulnak tovább, de bármelyik felsőoktatási intézménybe való felvételre vállalják a felkészítést. Az oktatásban való részvétel és valamennyi iskolai eszköz használata, ideértve a hangszereket is ingyenes.

Az 1992-93-as tanévben, a városban elsőként a **Gábor Áron „Művészeti Iskola” Szakközépiskolában** hozták létre a Műiparos Iparművészeti tagozatot. A már akkor magas színvonalú művészeti képzést kezdetben a 17. Sz. Általános Iskolától bérelt termekben kezdték meg. Az ötvös, díszműkovács, alkalmazott grafikus képzéshez alakítottak ki műtermeket itt. 1995-ben vette át az iskola a megszűnt 18. Sz. Általános Iskola épületét, amelyben azóta is folyik a művészeti képzés. Demcsik Attila ötvös iparművész vezetésével kezdték meg a művész

kollégák a mai napig folyamatos fejlesztő munkát. Cél a kézműves kultúra felélesztése, művészileg képzett, biztos szakmai tudással rendelkező szakemberek képzése és nevelése. 1993-ban bőrműves, bronzöntő, textil, 1994-ben keramikus, 1996-ban elektronikus grafikus, 1998-ban szobrász, textilrajzoló és modelltervező-asszisztens képzés indul be.

A Gábor Áron „Művészeti Iskola” Szakközépiskolában nagy hangsúlyt helyeznek az általános műveltség kellő szintű elsajátítására. Kiemelt szerepet kap a szakmai oktatásban a kreatív tervezési rész, megalapozva az elméleti tudással, a hagyományok, a múlt ismeretével /szaktörténet/ és kiegészítve a gondos, igényes gyakorlati-technikai kivitelezéssel. Ezt a hármas egységet erősítik minden szakon, minden évfolyamon a számítógépes grafikai programok oktatásával /CorelDRAW, Adobe Photoshop, stb./, melyek manapság a beszélt (informatikai)nyelv részeivé válnak. A képzés párhuzamos, 5 éves, 12. évfolyam után szakközépiskolai érettségi vizsgával, a 13. évfolyam után művészeti szakmai OKJ vizsgával zárul. A mesterségbeli tudás igényes elsajátítását teszi lehetővé a szakmai tantárgyak és a művészettörténet emelt óraszám, a gazdasági és jogi ismeretek oktatása. A képzés színvonalára garanciát nyújtanak a művészeti felsőoktatásban végzett alkotóművész-tanáraik. Eredményeink eléréséhez biztos háttérrel nyújt szakmai testületünk felkészültsége, sokoldalúsága.

A díszműkovács képzési szakjuk célja, hogy az elméleti, tervezési és gyakorlati ismeretek elsajátításával a növendékek tervezési – kivitelezési feladataikat önállóan a megfelelő szinten képesek legyenek megoldani. Megismerjék a vasművesség történetét, díszítőelemeit, eszközeit, a fémmegmunkálás különböző módjait, történetét, a fémek szerkezetét, ötvözeteket, a műszaki rajz és tervezés alapvető elemeit.

A szobrász oktatásuk célja olyan középfokú képesítéssel rendelkező szakember képzése, aki a szobrászat területén adódó feladatokat széleskörű ismeretei alapján, a kor követelményeknek megfelelően képes megoldani. Ismeri a szobrászat hagyományos és korszerű anyagait, azokkal való bánást, a hagyományos és modern eszközöket és technológiákat.

A grafikus képzésük célja olyan vizuális és rajzi kultúrával rendelkező művészeti szakember képzése, aki a szakma két fő területén (sokszorosító grafikai illusztráció; reklámgrafikai tervek) készített munkákhoz szükséges elméleti és gyakorlati ismeretekkel rendelkezik és ismeri a szakterület technikai eszközeinek (számítógép, fotó, magas- és mélynyomás, síknyomtatás) használatát. Képes alkotóművészeti feladatok elvégzésére önállóan, vagy tehetségétől függően tanulmányait folytathatja művészeti, pedagógiai, műszaki egyetemeken, főiskolákon.

A textilműves képzés során magas színvonalú vizuális kultúrával, rajzi és művészeti alapismeretekkel rendelkező szakember képzése a cél, aki képes önálló tervezési és gyakorlati feladatok elvégzésére. A textilművesség területén megismeri a kézműves és korszerű technológiákat, festési eljárásokat, mintatervezést, szövési eljárásokat, kézi és gépi varrási alapfogalmakat, viseleteket.

Végzett diákjaik továbbtanulhatnak a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemen, a Képzőművészeti Egyetemen; a Pécsi Tudomány Egyetem, a Nyugat-Magyarországi Egyetem és a Janus Pannonius Tudományegyetem Művészeti Karán; a Budapesti Műszaki Egyetem ipari termék- és formatervező szakán, a Kertészeti Egyetem Tájépítészeti Karán, a Miskolci Egyetem ipari termék- és formatervező szakán, a Bölcsészettudományi Karán, a Gépészmérnöki és Kohómérnöki Karán, a Könnyűipari Műszaki Főiskolán, továbbá a tanárképző főiskolák vizuális

szakjain egyaránt.

A **Szemere Bertalan Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium** hét nagy szakterületen mintegy 17 szakirány kínálatával igyekszik a színvonalas képzést keresők segítségére lenni. A művészeti-kézműves, szolgáltatóipari, könnyűipari, informatikai-elektronikai és közlekedés-gépészeti szakterületeken belül minden diák megtalálhatja a számára leginkább megfelelő képzési formát. Ezzel a színes kínálattal és a több mint 1300 fős tanulói létszámával a Szemere Bertalan Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium Miskolc és az Észak-kelet magyarországi régió legnagyobb és folyamatosan megújuló iskolája.

A Szemere Bertalan Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium mindig is igyekezett képzési kínálatát, oktatási programjait a bekövetkező társadalmi, gazdasági és jogszabályi változásokhoz igazítani. Ezen folyamatok mentén alakították át folyamatosan pedagógiai programjukat, mely során a legjelentősebb változás az 1998-ban elfogadott pedagógiai programjuk volt, amely alapján jelentősen megváltozott az iskola ezt megelőző szakmai szerkezete. A jelenlegi szakmai profilt is meghatározó dokumentum tette lehetővé az öt nagy szakmai képzési terület a művészeti, a szolgáltatóipari, könnyűipari, az informatikai-elektronikai, és a közlekedés-gépészeti szakmacsoportos szakképzést. A művészet, közművelődés, kommunikáció szakmacsoporton belül a dekorátor, divat-stílustervező, alkalmazott fotográfus, táncos (szakirány megjelölésével), a könnyűipari szakmacsoporton belül a bőrdíszműves szakképzést folytathatja az intézmény.

Az **Eötvös József Építőipari, Művészeti Szakképző Iskola** képzési profilja széles skálán mozog. Az iskola naprakészen igyekszik a változásoknak, a kihívásoknak megfelelni.

A művészeti szakképesítések:

- bútorműves díszítőfestő
- díszítőszobrász
- keramikus
- textilműves
- tűzzománcozott-dísz tárgy készítő
- üvegműves

A szakközépiskolai oktatás a kerettantervre épülő követelményrendszer szerint, építészet és gépészeti szakmacsoportban folyik. Lényege, hogy a fiatalok széles körű szakmai alapozást kapjanak, amely lehetővé teszi az érettségi vizsga után a szakmai specializációt. A diákoknak az érettségi után lehetőségük nyílik választani a szakmai képesítővizsgára való felkészülés, és a szakképzés között. Így a tanulók technikus képesítést vagy szakmunkás-bizonyítványt is szerezhetnek.

A technikusok a 13.-14. évfolyamon, a művészeti képzésben részt venni kívánók a 13. évfolyamon, a szakképzősök 11.-13. évfolyamon szerezhetik meg a szakképesítést, melyet a végén szakmai vizsga zár le.

A képző- és iparművészeti képzés az iskola profiljától kissé eltérő, de alapvetően az építészethez kapcsolódva működik. Az 1992/93-as tanévben kezdődött a művészeti szakok oktatása díszítőfestő és díszítőszobrász ágazatokkal. A nagy számban jelentkező tanulók közül a tanulmányi eredmény és a rajzi gyakorlati munka alapján történt a szakmára alkalmasak kiválasztása. A képzés feladata elsősorban a tanulók érettségire, valamint felvételi vizsgára való felkészítése, illetve a gyakorlat olyan mértékű elsajátítása, hogy az érettség követően alkalmasak legyenek önálló munkavégzésre.

A végzős tanulók az utolsó évfolyam második félévében megkapják a gyakorlati érettségi feladatot, ami egy komplex munka: tervezésből, műleírásból és gyakorlati vizsgaremek elkészítéséből áll. A speciális szakmai tantárgyak mellett művészettörténetet, anyag- és szakmai ismeretet is tanulnak a diákok. A művészeti tagozatos tanulók a gyakorlati oktatás keretein belül rajzfoglalkozáson és műtermi gyakorlaton vesznek részt. A szakközépiskolai tanulók gyakorlati oktatása az iskolai tanműhelyekben történik.

A fentiekből kitűnik, hogy intézményeink a művészeti szakképesítésekre való felkészítés mellett a tehetségfejlesztés, tehetségsegítés speciális feladatának alkotóműhelyei. Az oktatási feladatokkal összhangban meghatározó jelentőségű kulturális – művészeti intézményekként vesznek részt Miskolc város művészeti életében. Feladatuk összetettsége miatt indokolt lenne – más szakképzést végző intézményekhez hasonlóan – kiemelt fejlesztési lehetőséget biztosítani számukra.

2.3. A miskolci középszintű művészeti oktatás erősségei és problémái

A **Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola** önálló intézmény, amelyet a régió zenei képzésének megszervezésére hoztak létre (ebben az intézményi formában 1966-ban). Régió központ, hiszen Nógrád, Heves, Jász- Nagykun- Szolnok, Borsod- Abaúj- Zemplén megyék egyetlen ilyen típusú művészeti középiskolája. Jelenleg nincs önálló épülete, a székhelyét (korábbi épületét), az önkormányzat elcserélte az állammal, az állam a felújítás fejében a kezelési jogot átadta a Miskolci Egyetemnek, amelyet az egyetem egy PPP szerződés során továbbadott 20 évre, egy befektető Kft.-nek. A szakközépiskola jelenleg a megyei kórháztól bérelt épületben működik. Az iskola regionális szerepéhez, elért eredményeihez képest tehát méltatlan, megoldatlan az elhelyezése.

Az **Eötvös József Építőipari, Művészeti Szakképző Iskola, a Gábor Áron „Művészeti Iskola” Szakközépiskola és a Szemere Bertalan Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium** művészeti képzései, szakképzési tagozatként működnek iskolájukban. Az Eötvös József Építőipari, Művészeti Szakképző Iskola és a Gábor Áron „Művészeti Iskola” Szakközépiskola egy szakképzési TISZK-be (Területi Integrált Szakképző Központ) van szervezve a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola és a Kós Károly Építőipari Szakközépiskolákkal. Összegezve megállapítható, hogy bonyolult, szövevényes intézményi struktúrában, a képzés szempontjából „idegen környezetben”, kicsi érdekérvényesítő képességgel működnek Miskolcon ezen középiskolai művészeti szakképzések.

A középfokú szakképzésben, a művészeti képzés speciális terület. A többi szakképzési területhez képest jelentős eltérést mutat:

- **Párhuzamos képzés**, tehát a középiskolai közismereti tanulmányokkal párhuzamosan folyik a szakmai képzés is, a 9 - 12 évfolyamon.
- **Nagyobb a diákok terhelése.** Egyrészt kevesebb óraszámban kell felkészülniük az azonos követelményeket támasztó érettségi vizsgára, másrészt a párhuzamos képzésük miatt nagyobb a heti összes óraszám terhelésük.
- **A képzési idő hosszabb**, a nappali tagozatosok 5 éves képzésben vesznek részt, ahol a 12. évfolyamon érettségi vizsgát, a 13. évfolyamon szakképesítő vizsgát tesznek.
- **A képzés szerves része a gyakorlási idő.** Ezért nem végezhető el rövidebb idő alatt egy-egy művészeti szak, nem vonható össze képzési évfolyam.
- **Eltérő ütemben teljesíthető a közismereti és a művészeti évfolyam.**

- **Előképzettség szükséges**, a művészeti szakok jelentős részéhez, melyet az alapfokú művészeti iskolák (1 – 6, vagy a továbbképző szakok 7 -8) évfolyamain szerezhetnek meg.
- **Nem a munkaerőpiacra képez**, elsősorban a művészeti felsőoktatási intézményekbe való továbbtanulásra készít fel.
- **Nem „tömegképzés”**. A művészeti képzés működését, kisebb osztály-, csoport létszámmal rendeli a köznevelési törvény (2011. évi CXC. tv. 4. sz. melléklet), nincs is értelme túlképzést létrehozni, hiszen a felsőoktatási intézmények kapacitása korlátozott.
- **A képzés kicsoportokba szervezve, ill. egyéni képzés keretében valósul meg**. A zenei gyakorlati képzésben például a művésztanár külön-külön foglalkozik főtárgy óra keretében a diákokkal.
- **„Drága” képzés**. A gyakorlati képzés nem helyezhető ki, ezért az iskoláknak kell beszerezni, fenntartani a képzéshez szükséges eszközöket, biztosítani az infrastruktúrát, amit kevesen, kis csoportokban vagy egyénileg vesznek igénybe a tanulók.
- **Beiskolázási köre regionális**.
- A képzésben résztvevők saját eszközökkel, felszereléssel (vagy az iskola által tartósan, a teljes képzési időtartamra részükre átadott eszközökkel) vesznek részt. Hangszer, táncfelszerelés... stb.

Összegezve a leglényegesebb előnyöket és problémákat a következők állapíthatók meg a miskolci művészetoktatás jelenéről:

Előnyök:

- kulturális-művészeti élet hagyományainak megléte
- művészetoktatás széles skálája
- személyi feltételek
- eredmények

Problémák:

- infrastrukturális gondok
- idegen képzési környezet
- gyenge érdekérvényesítés
- eltérő szakmai színvonal

3. A művészetoktatás átszervezésének középtávú lépései

„Minden gyermek művész. A gond csak az, hogyan maradjon művész felnőtt korában is.”

Pablo Picasso

A laikusok mostanában gyakran felteszik a kérdést: *„miért törődik a város a művészeti középiskoláival? Hiszen állami fenntartásba kerülnek, a működésükkel járó gond már nem a városé.”*

Miskolc soha sem mond le a régióban betöltött meghatározó, központi szerepéről.

A régióközponttá válás nemcsak gazdasági, közigazgatási, társadalmi, politikai koordináló működést jelent. **Szellemi-, tudományos-, oktatási- művészeti területen is példaadó, értékközvetítő, integráló szerepvállalást követel.** A városi közérzet, a városhoz kötődés, a város megtartó-, közösséget formáló ereje nem csupán a munkahelyek számával, gazdasági előnyökkel, infrastrukturális kiépültséggel befolyásolható, erősíthető.

Az iskolák működése sem csupán épület fenntartási, foglalkoztatási, közoktatási feladatok megoldását jelenti. **Szellemi alkotóműhelyek is, melynek kisugárzása visszahat a város közérzetére.** A diákok, tanárok, szülők önmegvalósító-, személyiségépítő törekvéseinek sikere meghatározhatja a városhoz kötődést, de egyben **formálja a város szellemi arculatát** is.

A művészeti középiskolák „működésének terepe” a város, „produktuma” **a városi kultúra, művészeti élet szerves része.** Ezért van jelentős szerepe a városnak – minden -, így a művészeti iskoláinak működésében is.

Miskolcon kiépült a művészeti képzés teljes vertikuma. Az **alapfokú** művészeti képzést megvalósító iskolák bázisára tervezhető a **középiskolai** művészeti képzés, ahonnan a **felsőoktatásba** való eljutást a Miskolci Egyetem jelentheti. A város érdekelt abban, hogy az egyetem tovább szélesítse képzési kínálatát, a meglévő zenei felsőfokú képzésben, művész MA szakokkal, illetve a képzőművészeti-, táncművészeti felsőfokú képzések megszervezésével. Éppen ezért támogatjuk a Miskolci Egyetem azon szándékait, amelyek a helyi hagyományok alapján, a meglévő zenei, illetve műszaki alapú művészeti képzést figyelembe véve és a felsőoktatás változó feladatai, lehetőségei keretében törekszenek az egyetemi szintű művészeti oktatás kiterjesztésére. Különösen támogatandó a **Miskolci Egyetem és a kassai Műszaki Egyetem európai szinten is példamutató együttműködése** e célok elérése érdekében. Fontosnak tartjuk, hogy olyan szakok megindítására kerüljön sor, amelyek az egyetem műszaki erőforrásait segítségül hívják, amelyek közvetlenül kapcsolódnak a helyi művészeti hagyományhoz, amelyek alapoznak a helyben élő minősített művészeti szakemberekre, s amelyek közvetlen szakterületi átjárást kínálnak a diákok számára a középiskolás képzés irányából. A művészeti képzés segíti a Miskolci Egyetemet, hogy szervesen bekapcsolódjon a város és a régió kulturális életébe, ezzel szélesebb körből toborozhassa hallgatóit. Fontosnak tartjuk, hogy a művészeti képzés bővítésével, tekintélyes helyi és a helyhez kapcsolódó művészeti szakemberek bevonásával az oktató-kutató munkába sokszínűbbé válik a Miskolci Egyetem szakkínálata, erősödik regionális vonzereje, országos és nemzetközi tekintélye.

Középszinten kiemelkedően fontos feladat az infrastrukturális problémák megoldása. Ennek egyik önálló eleme kell, hogy legyen a Zenepalota ügyének megoldása. Kormányzati segítséggel és városi összefogással feloldható a jelenlegi helyzet. Ezzel a zenei képzés szakmai oktatásának elhelyezése megoldható lenne. Ezzel párhuzamosan egy, a művészeti képzésnek otthont adó belvárosi ingatlan kialakításával helyet lehetne biztosítani az egységes művészeti iskola közismereti oktatásának. Itt egy folyamatos fejlesztés eredményeként a képzőművészeti szakok gyakorlati oktatása is megvalósítható lesz, végül pedig a táncos képzés integrálásával teljes lehetne a képzési struktúra.

Az egységes művészeti szakközépiskola mind a szakmai, mind a közismereti oktatást tartalmazza. A szakmai oktatásban az egyes mesterségek (esetünkben alkalmazott képzőművészeti és iparművészeti szakmák, amelyek áttemelhetők a Gábor Áron „Művészeti Iskola” Szakközépiskola és a Szemere Bertalan Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium oktatási profiljából, az ottani jó

szakembereket megtartva) magas szintű oktatása fontos. Az oktatás célja, hogy elvégzésével felkészültséget adjon a szakma művelésére, illetve a legtehetségesebbeket segítse a művészeti felsőoktatásba való továbblépést. Hazai és nemzetközi tapasztalat szerint az általános műveltséget javítja, a szinergikus energiákat felszabadítja és a szakmai kapcsolati háló kialakítását segíti, ha művészeti iskolák egyes osztályai az ott oktatott minden művészeti területről magukba fogadnak hallgatókat, s a közismereti tárgyak oktatása a különféle művészeti területek hallgatói számára közösen történik. Az egységes művészeti szakközépiskola presztízsével segíti a legtehetségesebb a regionális és helyi fiatalok megtalálását, beiskolázását és a legjobbak továbbirányítását az egyetemi oktatás felé. A közös műhelyháttér az egyes szakok speciális kiszolgálásán túl lehetőséget ad a szakközi oktatási elemek, workshopok, rendezvények megvalósításában. Az egységes művészeti szakközépiskola **a város kulturális életének helyszínévé válik**, ismertté teszi hallgatóit, s együttműködve a város más kulturális és oktatási intézményeivel lehetőséget ad számos hallgató egzisztenciájának megteremtésére, a tehetségek Miskolcon tartására.

Egy integrált miskolci művészeti szakközépiskola (zene-, tánc- és képzőművészeti képzés egy intézménybe szervezése) létrehozásának kétféle módja lehet:

- Megszüntetni az eddigi képzéseket és alapítani egy új művészeti középiskolát. Ez konfliktusokkal teli, időigényes út.
- A meglévő, önálló művészeti középiskolába (Bartók) integrálni a művészeti képzési tagozatokat. Ez is rejthet konfliktusokat (egzisztenciális rivalizálás, iskolához kötődés, a változásoktól való félelem...), de a döntést, lebonyolítást a fenntartó kezébe adja, munkajogilag, igazgatásilag a létrehozás idejét lerövidíti.

Az integráció lehetőséget teremthet az épületgondok, a finanszírozási nehézségek megoldására. A közismereti- és szakképzés elméleti képzése, egy épületbe szervezhető, a szakmai gyakorlati képzést a megfelelő feltételeket biztosító helyszínekre lehet szervezni (rövidtávon az eddigi „anyaiskola” infrastruktúrájába).

A jelenlegi képzési irányok, illetve struktúra helyzetének stabilizálása után akár a kínálat szélesítése is megjelenthethet célként. **Alap- és középfokon már most is jelen van a képzésben, a zenei-, képzőművészeti és a táncművészeti szakok kínálata.** Továbbfejlesztési lehetőség, a művészeti képzési területen a képzési palettáról hiányzó szakok felé, másrészt a kommunikáció, közművelődés képzési területeinek kínálatba illesztése.

Művészeti képzési terület:

- zene (6 emelt szintű szakon, 35 szakképesítés, 2 középszintű szakon 2 szakképesítés)
- tánc (4 emelt szintű szakon 4 szakképesítés)
- képzőművészet (19 emelt szintű szakon, 42 szakképesítés, 4 középszintű szak 15 szakképesítés)

Kommunikáció képzési terület: - 14 szakmacsoport, 51 szakképesítés

Közművelődés képzési terület: -9 szakterület, 20 szakképesítés

Miskolcon és vonzáskörzetében valóságos igény jelentkezik a művészeti képzésben résztvevők, abból kikerülők foglalkoztatására. Egyrészt oktatási-, művészeti-, művelődési- és közgyűjteményi intézményei, fesztiváljai, rendezvényei terepet adnak a művészeti tevékenység

megjelenéséhez; másrészt szakember utánpótlási-, foglalkoztatási lehetőséget teremtenek. Szükség is van a kölcsönös foglalkoztatás megteremtését célzó együttműködésre. A művészeti képzést minősíti, hogy milyen művésztanárokat foglalkoztat. A diákok jelentős része nem csupán iskolát és szakot választ, hanem mestert is. Fontos szempont a művészeti továbbtanulás tervezésekor, hogy melyik művésztanárt, melyik művészeti műhelyt választják a diákok-szülők. Egy középiskola nem tud egyedül, olyan egzisztenciát teremteni, amely vonzó lehet, egy országos hírű művésztanár számára. (Nem tud annyi órát adni, illetve a művészek többsége nem is köti le magát magas óraszámmal, hiszen nem marad lehetősége a művészi önmegvalósításra, alkotásra.) Csak intézmények közötti együttműködés teremthet megfelelően vonzó egzisztenciális háttérrel. Tanítási órákat, növendékeket az alap-, közép- és felsőfokú képzésben, foglalkoztatást, bemutatkozási lehetőséget a művészeti-, művelődési-, közgyűjteményi intézményekben. (A Bartókban évtizedek óta alkalmazott, bevált út ez. A főiskola, szimfonikus zenekar, filharmónia, színház is foglalkoztatja tanárainkat.)

A miskolci középfokú művészeti intézmények működésében valóságos potencia rejlik, hogy betöltsék központi szerepüket a régió művészeti képzésének megszervezésében. Helyzetük stabilitásához, megerősítéséhez intézményi integrációjukon keresztül vezet az út.

Az oktatási, szakképzési kérdések, problémák megoldásán túl a belvárosi helyszínű egységes művészeti iskola a város szellemisége, kulturális élete szempontjából is meghatározó kisugárzású lehetne.

A művészetoktatás fejlesztésének középtávú lépései tehát a következőkben összegezhetők:

- a Zenepalota problémájának megoldása
- belvárosi infrastruktúra kialakítása
- a jelenlegi képzések lépcsőzetes integrálása a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola bázisán
- képzési kínálat bővítése

Befejezés

„A kultúra nem luxus, hanem szükséglet.”

Gao Xingjian

Az Európai Unió és Magyarország 2020-ig mutató stratégiai egyértelműen hangsúlyosan tartalmazzák a kulturális értékek megőrzésére, az oktatás fejlesztésére irányuló erőfeszítéseket. A kreativitás, innovativitás olyan meghatározó elemei lesznek fejlődésnek, melyek nemcsak azon emberek számára lesznek nélkülözhetetlenek, akik a művészet mint életpálya iránt elkötelezettek, hanem mindenkinek, akik az élet különböző területeink érvényesülni kívánnak.

A szellemiségében, megtartóerejében erős közösségek pedig különösen nem mondhatnak le arról, hogy erős szellemi kisugárzású, maguk körül egységet kovácsoló műhelyeket hozzanak létre. Erre a művészeti ágak különösen is alkalmasak.

Miskolc művészeti hagyományaiból, ma is létező kulturális sokszínűségéből eleve adódik a lehetőség, hogy a régió művészeti központja legyen. Ugyanez állítható az oktatás területéről is. Magától értetődik tehát, hogy városunk joggal pályázhat a művészetoktatási központ szerepére is. A

jelenlegi művészeti képzés azonban – értékei ellenére is – alkalmatlan ennek a szerepnek a betöltésére.

Ezért vált a nehéz gazdasági körülmények közt is, egy átalakulásokkal teli időszakban is szükségessé annak a koncepciónak a kialakítása és kinyilvánítása, mellyel a miskolci művészetoktatás fejlesztését kívánjuk elindítani.

Az elindítandó folyamat eredményeként létrejöhet egy olyan erős szellemi kisugárzású intézmény, amely jótékonyan hat Miskolc szellemi, művészeti életére, identitására. Lehetőséget biztosít tehetséges fiataljaink számára képességeik kibontakoztatására. Ugyanakkor szolgálja a Város megtartó és vonzó erejének növelését. Ennek eléréséhez azonban összefogásra, együttműködésre és kitartó munkára van szükség. Erre hívjuk az ügyért, a Városért tenni akarókat.